

نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی -
سلطه نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی -
نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی -
نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی -
نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی -

نامه شهرستان های ایران

نامه شهرستان های ایران کتابی است در موضوعه غانیای تاریخی شهرهای ایران که زمان نوشتن آن را در دوره ساسانیان و نوشتن چنین کتاب هایی در تاریخ ایران را حتی پیش تر از آن می توان جست و جو کردن.

نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی -
سلطه نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی -
نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی -
نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی -
نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی - سلطه نورعلی -

برگردان و آوا نویسی از متن فارسی میانه

رضا آقا زاده

موضوع: زبان پهلوی - متن‌ها - ترجمه شده به فارسی موضوع: Pahlavi language Texts Translations into Persian موضوع: ادبیات پهلوی - ترجمه شده به فارسی رده‌بندی کنگره: ۸۳۱۳۹۵/ش ۲۰۶۵/PIR رده‌بندی دیوبی: ۶/۴۰ شماره کتاب‌شناسی ملی: ۴۳۳۳۱۱۲	سرشناسه: آقازاده، رضا ۱۳۵۵ عنوان و نام پدیدآورنده: نامه شهرستان‌های ایران / برگردان و آوانویسی از متن فارسی میانه رضا آقازاده. مشخصات نشر: لنگرود - سمرقند، ۱۳۹۵ مشخصات ظاهری: ۱۱۲ صفحه شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۷۷۵-۶۸-۷ وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

انتشارات سمرقند

نامه‌ی شهرستان‌های ایران

رضا آقازاده

چاپ نخست - ۱۳۹۱
شمارگان: ۱

طرح روی جلد و صفحه‌آرایی

مریم السادات موسویان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۷۷۵-۶۸-۷
همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است

نشانی: لنگرود - خیابان شهید جمشیدی - بن‌بست آرمان - شماره ۲۴۵

تلفن و نمابر: ۵۲۲۳۹۴۴ - ۰۱۴۲

samarghandpub@yahoo.com

فهرست:

۵	.....	سرآغاز
۸	.....	دبیاچه
۳۴	.....	ترجمه متن
۳۹	.....	آوانویسی به پارسی
۴۶	.....	جغرافیای تاریخی در تاریخ نویسی ایرای
۶۵	.....	پیوست‌ها
۱۰۴	.....	آوانویسی به انگلیسی
۱۱۰	.....	کتابنامه

سرآغاز

این کتاب ترجمه‌ی من پارس میانه (پهلوی ساسانی) «شهرستان‌های ایران» است. با وجودی که تا کنون برخی‌های چندی از این کتاب به پارسی انجام شده است شاید این پرسش در نگاه نخست ایجاد شود که چه نیازی به ترجمه دوباره این متن بوده است؟

برای رسیدن به این پاسخ کافی است نیم‌نگاهی به تاریخ چند هزار ساله و تاریخ امروزمان داشته باشیم. این نگاه خود به این پرسش می‌رسد که چرا نیاکان ما کمینه از کتاب وندیداد اوستا تا بن‌دهش و شهرهای ایران و پس از آن در دوران اسلامی مدام در حال نوشتن کتاب و کار بر روی مرزهای ایرانی و جغرافیای تاریخی شهرها در پی قرون متوالی بوده‌اند؟

حفظ نام‌های کهن و رساندن آن به ما گنجینه‌ای است از فرهنگ، سبک و هویتی که دست هر متجاوز به مرزهای ایرانی را کوتاه می‌کند. هم از جهت زبانی و هم از جهت سیاسی، اینکه نام شهرهایمان را بدانیم و تنها به دلیل نشناختن واژه، نام شهرهایمان را تغییر مدهیم!

از دیگر مزایای خواندن متون جغرافیای تاریخی رسیدن به آگاهی‌هایی است که

در عین حالی که ما را با کوشش های نیاکانمان در سده ها و هزاره ها پیش آشنا می کند، می تواند ما را در حل برخی از مشکلات امروزی یاری رساند. مانند کندن کاریز (قنات) برای مبارزه با خشکسالی و یا ساخت آسیاب های بسیار و استفاده از باد در حل مشکلات زندگی. صاحب «تعلیقات بر حدودالعالم من المشرق الی المغرب» از وجود آسیاب های بادی فراوان در سیستان خبر می دهد: «و ایشان را آسیاهاست بر باد ساخته. آب کم است ولی از باد می توان استفاده کرد.

زیبا بود در دانشگاه ها، واحدی درسی بنام «جغرافیای تاریخی» تدریس می شد.

ویژگی این اثر ترجمه پرداختن به جغرافیای تاریخی در تاریخ نویسی ایرانی و مقایسه شیوه جغرافیایی دانشمندان دوران اسلامی با متن شهرستان های ایران، پیشنهاد های تازه برای خاندن برخی از واژه ها.

در این کتاب به پیروی از روش «صادق هدایت» که با فهمی درست و بجا آوانویسی متن ها را به پارسی می آورد، و نیز آوانویسی متن را به پارسی آوردیم تا خواننده بتواند با انبوه واژه های ایرانی موجود در متن ها آشنا شده و در پاسداری از فرهنگ غنی ایرانی بیشتر بکوشد. آوانویسی به زبان بیگانه این فرصت را تا کنون از هم میهنان و سایر دانشجویان به ویژه رشته های حقوق و علوم سیاسی گرفته است.

در همایش بین المللی زبان شناسی و مردم شناسی که در سال ۱۳۸۷ در لارستان برگزار شد روانشاد دکتر «منوچهر ستوده» آوانگاری با حروف لاتین را نادرست عنوان کرد. ایشان در این باره می گویند:

«مدتی است کتاب هایی که به لهجه های مختلف زبان فارسی می پردازند با حروف

لاتین آوانگاری می‌شوند، در حالی که این کار نادرست است. من پس از آن که کتاب لهجه‌های گیلانی و آوانویسی آن را به زبان لاتین نوشتم راه را برای وارد کردن خط لاتین در زبان فارسی باز گذاشتم.

من از این طریق اعلام می‌کنم که راه نادرستی را رفته‌ام و می‌خواهم که دیگر از لاتین برای آوانگاری لهجه‌های فارسی استفاده نشود.» (نقل از شبکه خبری برنا)

اما آوانویسی متن را به گونه کهن آوردیم. برای مثال واژه «وَرَه‌ران» که نامی است برای آتش و آشک و موازه با واژه «آتش» می‌آید، در نوشتار نیز به گونه «وَرَه - رَه - رَه - آتش» آمده است، یعنی همخوان‌ها در واژه مورد نظر «وَرَه‌ران» را می‌نمایانند ولی روشن نیست که چرا دیگر مترجمین بدون در نظر گرفتن رسم‌الخط موجود در متن که واژه «وَرَه‌ران» از فرهنگ ایرانی را به ما معرفی می‌کند آن را به گونه «وَه‌رام» خوانده‌اند؟! آیا نمی‌دانند که با این تصحیف انبوه نام‌های کهن ایرانی و فرهنگی که در این نام‌ها وجود دارد را به بوته فراموشی می‌سپارند؟!

این شیوه خواندن متون و نیز معرب خوانی واژه‌ها نیز همیشه از جمله موانع در فهم واژه‌های ایرانی بوده است.

ما برای حفظ فرهنگ و غنای واژگانی چاره‌ای نداشتیم تا شیوه خواندن متن را به شیوه‌ی کهن بیاوریم. چقدر در این راه به خطا رفته‌ایم گذشت و پیشنهاد بزرگان را می‌طلبید تا بتوانیم هر چه بهتر گوشه‌های تاریک سرزمین مان را روشن و چراغ راه آیندگان نماییم.

رضا آقازاده